

Obsah

I	ZÁKLADY ÚČETNICTVÍ	1
1	VÝZNAM A FUNKCE ÚČETNICTVÍ	1
2	AKTIVA A PASIVA	5
2.1	Založení podniku	6
2.2	Klasifikace aktiv	6
2.3	Klasifikace zdrojů (pasiv v širším smyslu)	9
2.3.1	Vlastní zdroje	9
2.3.2	Cizí zdroje	12
2.4	Základní struktura rozvahy	15
2.5	Vliv hospodářských operací na rozvahu	17
3	METODICKÉ PRVKY ÚČETNICTVÍ	23
3.1	Účet, účetní knihy, účetní zápisy	23
3.1.1	Účet	23
3.1.2	Účetní knihy	29
3.1.3	Účetní zápisy	34
3.2	Princip dokumentace	36
3.3	Vnitřní kontrolní systém účetnictví	38
3.3.1	Předvaha	39
3.3.2	Ověření kontrolních vazeb v procesu zpracování účetnictví	42
3.3.3	Inventarizace	43
4	OCEŇOVÁNÍ AKTIV A ZÁVAZKŮ	47
4.1	Historické ceny – tradiční báze oceňování	48
4.1.1	Individuální historické ceny	48
4.1.2	Oceňovací techniky na bázi historické ceny	49
4.2	Ostatní oceňovací základny	52
4.2.1	Reprodukční hodnota	52
4.2.2	Realizovatelná hodnota	53
4.2.3	Současná hodnota	53
4.2.4	Reálná hodnota	54
4.3	Koncepční rámec oceňování	54
4.3.1	Výchozí, prvotní ocenění aktiv a závazků	55
4.3.2	Následné oceňování (k rozvahovému dni)	55
4.4	Oceňování dle české účetní legislativy	59
4.4.1	Oceňování při nabytí majetku a vzniku závazku	60
4.4.2	Ocenění ke konci rozvahového dne	61

4.5	Tiché rezervy	63
5	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	65
5.1	Vymezení nákladů a výnosů	65
5.2	Zisk/ztráta jako změna stavu vlastního kapitálu	66
5.3	Zisk/ztráta jako svébytná rozvahová položka	68
5.4	Osamostatnění výnosů a nákladů	71
6	NÁKLADY V PROVOZNÍM CYKLU	75
6.1	Funkce nákladů ve fázích koloběhu aktiv	77
6.2	Finanční a vnitropodnikové účetnictví	84
6.2.1	Vnitropodnikové/manažerské účetnictví	84
6.2.2	Organizační zabezpečení vnitropodnikového účetnictví	86
6.3	Základní typy účtů	87
6.3.1	Účty aktiv a pasiv	89
6.3.2	Účty provozně procesní	90
6.3.3	Účty výsledkové	93
7	ÚČETNÍ MODELY	97
7.1	Účetní modely na bázi jediného výkazu: rozvahy	97
7.1.1	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: výrobní podnik	98
7.1.2	Koloběh aktiv s účty provozně procesními: obchodní podnik	100
7.1.3	Koloběh aktiv v modelu nepoužívajícím účty provozně procesní	102
7.1.4	Společné rysy účetních modelů na bázi jediného výkazu	105
7.2	Účetní modely na bázi rozvahy a výsledovky	106
7.2.1	Základní rysy	107
7.2.2	Výkazy v dvouřadových účetních modelech	111
7.3	Porovnání účetních modelů	112
7.3.1	Účetní modely s účelovým členěním nákladů	112
7.3.2	Účetní modely s druhovým členěním nákladů	115
7.4	ČR: Model účetnictví pro podnikatele	120
II	ÚČETNICTVÍ A OKOLNÍ PROSTŘEDÍ	123
8	HARMONIZACE ÚČETNICTVÍ	125
8.1	EU: Harmonizace nekótovaných podniků	127
8.2	Mezinárodní standardy – IFRS	129
8.3	Americké GAAP	132
8.4	Propojení harmonizačních proudů	135
8.5	Obecné požadavky na rozvahu a výsledovku	137
9	DAŇOVÁ SOUSTAVA	141
9.1	Nepřímé daně	143
9.1.1	Daň z přidané hodnoty (DPH)	143
9.1.2	Spotřební daně	148
9.2	Přímé daně	149
9.2.1	Daň z příjmů	150
9.2.2	Ostatní přímé daně	151

9.2.3	Závěrem k soustavě daní	151
10	FINANČNÍ TRH	153
10.1	Cenné papíry kapitálového trhu	157
10.1.1	Úvěrové cenné papíry	157
10.1.2	Majetkové cenné papíry	159
10.2	Cenné papíry peněžního trhu; deriváty	160
10.2.1	Krátkodobé úvěrové cenné papíry	160
10.2.2	Deriváty	161
10.3	Cenné papíry v účetnictví	165
III	FINANČNÍ ÚČETNICTVÍ PODNIKATELŮ V ČR	167
11	KONCEPT ÚČETNÍ SOUSTAVY	169
11.1	Účetnictví v tržním prostředí	170
11.2	Regulační rámec českého účetnictví	171
11.2.1	Zákon o účetnictví	173
11.2.2	Vyhláška pro podnikatele	175
11.2.3	České účetní standardy pro podnikatele	177
11.2.4	Konstrukce směrné účtové osnovy	178
11.3	O účetním myšlení	181
11.4	Dodatek: Směrná účtová osnova (podnikatelé)	182
12	NÁKLADY A VÝNOSY	185
12.1	Obecná charakteristika	185
12.2	Základní charakteristika nákladů	189
12.3	Základní charakteristika výnosů	192
12.4	Časové rozlišování	196
12.5	Tvorba a použití rezerv	202
12.6	Kursová rozdíly	206
12.6.1	Původní ocenění	206
12.6.2	Kursová rozdíly během účetního období	207
12.6.3	Kursová rozdíly ke konci rozvahového dne	208
12.7	Tvorba a použití opravných položek	210
12.8	Zajištění věcné srovnatelnosti	214
12.9	Daň z příjmů	215
12.9.1	Splatná daň	215
12.9.2	Odložená daň	216
12.10	Převodové účty	219
13	DLOUHODOBÝ MAJETEK	223
13.1	Vymezení dlouhodobého majetku	223
13.1.1	Dlouhodobý hmotný majetek (účtová skupina 02 a 03)	223
13.1.2	Dlouhodobý nehmotný majetek (účtová skupina 01)	226
13.1.3	Dlouhodobý finanční majetek (účtová skupina 06)	228
13.2	Oceňování dlouhodobého majetku	230
13.2.1	Ocenění při nabytí	230
13.2.2	Ocenění k rozvahovému dni	232

13.3	Pořizování dlouhodobého majetku	238
13.4	Odpisování dlouhodobého majetku	242
13.4.1	Účetní odpisy	243
13.4.2	Daňové odpisy	246
13.5	Vyřazení dlouhodobého majetku	251
13.6	Analytické účty dlouhodobého majetku	253
14	ZÁSoby	255
14.1	Vymezení zásob	255
14.2	Oceňování zásob	257
14.3	Účtování o zásobách	258
14.4	Daň z přidané hodnoty při nákupu zásob	266
14.4.1	Nákup od tuzemského dodavatele	266
14.4.2	Pořízení zásob z jiného členského státu EU	268
14.5	Inventarizační rozdíly	269
14.6	Analytické účty zásob	269
15	FINANČNÍ MAJETEK A ÚVĚRY: KRÁTKODOBÉ	271
15.1	Bankovní účty	272
15.2	Platební styk	273
15.3	Krátkodobé bankovní a eskontní úvěry	275
15.4	Krátkodobé finanční výpomoci	279
15.5	Krátkodobý finanční majetek	279
15.5.1	Cenné papíry neemitované podnikem	279
15.5.2	Vlastní cenné papíry	283
15.6	Inventarizace, analytické účty	285
16	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	287
16.1	Pohledávky – účtová skupina 31	288
16.2	Závazky (krátkodobé) - účtová skupina 32	290
16.3	Účtová skupina 33	291
16.4	Vztahy ke správcům daní - účt. sk. 34	292
16.5	Účtové skupiny 35 - Pohledávky a 36 - Závazky	297
16.6	Jiné pohledávky a závazky - účt. sk. 37	298
16.6.1	Prodej podniku nebo jeho části	299
16.6.2	Pohledávky a závazky z operací s deriváty	300
16.6.3	Pohledávky z pronájmu; závazky z nájmu	305
16.6.4	Pohledávky z vydaných dluhopisů	306
16.6.5	Ostatní pohledávky a závazky	307
16.6.6	Přechodné účty aktiv a pasiv - účt. sk. 38	308
16.7	Účtová skupina 39	309
16.8	Závěrem k pohledávkám a závazkům	310
16.8.1	Doplňující informace	310
16.8.2	Analytické účty k účtům třídy 3	311
17	DLOUHODOBÉ ZDROJE	313
17.1	Vlastní kapitál	313
17.1.1	Základní kapitál - účet 411	317
17.1.2	Ostatní složky vlastního kapitálu	329

13.3	Pořizování dlouhodobého majetku	238
13.4	Odpisování dlouhodobého majetku	242
13.4.1	Účetní odpisy	243
13.4.2	Daňové odpisy	246
13.5	Vyřazení dlouhodobého majetku	251
13.6	Analytické účty dlouhodobého majetku	253
14	ZÁSoby	255
14.1	Vymezení zásob	255
14.2	Oceňování zásob	257
14.3	Účtování o zásobách	258
14.4	Daň z přidané hodnoty při nákupu zásob	266
14.4.1	Nákup od tuzemského dodavatele	266
14.4.2	Pořízení zásob z jiného členského státu EU	268
14.5	Inventarizační rozdíly	269
14.6	Analytické účty zásob	269
15	FINANČNÍ MAJETEK A ÚVĚRY: KRÁTKODOBÉ	271
15.1	Bankovní účty	272
15.2	Platební styk	273
15.3	Krátkodobé bankovní a eskontní úvěry	275
15.4	Krátkodobé finanční výpomoci	279
15.5	Krátkodobý finanční majetek	279
15.5.1	Cenné papíry neemitované podnikem	279
15.5.2	Vlastní cenné papíry	283
15.6	Inventarizace, analytické účty	285
16	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	287
16.1	Pohledávky – účtová skupina 31	288
16.2	Závazky (krátkodobé) - účtová skupina 32	290
16.3	Účtová skupina 33	291
16.4	Vztahy ke správcům daní - účt.sk. 34	292
16.5	Účtové skupiny 35 - Pohledávky a 36 - Závazky	297
16.6	Jiné pohledávky a závazky - účt.sk. 37	298
16.6.1	Prodej podniku nebo jeho části	299
16.6.2	Pohledávky a závazky z operací s deriváty	300
16.6.3	Pohledávky z pronájmu; závazky z nájmu	305
16.6.4	Pohledávky z vydaných dluhopisů	306
16.6.5	Ostatní pohledávky a závazky	307
16.6.6	Přechodné účty aktiv a pasiv - účt.sk. 38	308
16.7	Účtová skupina 39	309
16.8	Závěrem k pohledávkám a závazkům	310
16.8.1	Doplňující informace	310
16.8.2	Analytické účty k účtům třídy 3	311
17	DLOUHODOBÉ ZDROJE	313
17.1	Vlastní kapitál	313
17.1.1	Základní kapitál - účet 411	317
17.1.2	Ostatní složky vlastního kapitálu	329

17.2	Dlouhodobé cizí zdroje	333
18	ÚČETNÍ UZÁVĚRKA	341
18.1	Předpoklad trvání podniku	342
18.2	Akruální báze	344
18.3	Věrné zobrazení skutečnosti	350
18.3.1	Jak rozumět věrnému a poctivému obrazu?	350
18.3.2	Inventarizace	352
18.4	Výpočet a zúčtování daně z příjmů	353
18.5	Uzavření účtů	354
18.6	Zajištění bilanční kontinuity	357
19	ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	361
19.1	Účetní výkazy s přílohou	362
19.1.1	Rozvaha	364
19.1.2	Výkaz zisku a ztráty	365
19.1.3	Přehled o peněžních tocích	370
19.1.4	Přehled o změnách vlastního kapitálu	375
19.1.5	Příloha k účetním výkazům	376
19.1.6	Zveřejňování účetní závěrky	376
19.2	Rozdělení výsledku hospodaření	378
19.2.1	Rozdělení zisku	378
19.2.2	Vypořádání ztráty	381
19.2.3	Závěrečné poznámky ke kap. 19	383
19.3	Dodatek: Formáty účetních výkazů	384
20	VÝKAZ Z/Z V ÚČELOVÉM ČLENĚNÍ	395
20.1	Vykazování nákladů podle jejich funkce	395
20.1.1	Úprava výkazu prováděcí vyhláškou	395
20.1.2	Struktura nákladů podle účelu/funkce	396
20.1.3	Zajištění údajů o nákladech podle účelu/funkce	396
20.2	Dodatek: Formát výkazu v účelové struktuře	402
	Bibliografie	399
	Rejstřík	403
	Volná příloha: Hypotetický účtový rozvrh pro podnikatele	